

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

En altijd maar verlangen – Over loyaliteit en exonerie

aan iedereen die deze dag mogelijk heeft gemaakt!

Karin Faulhaber-Kramer is werkzaam als systeemtherapeut bij Autimaat. E-mail: k.faulhaber@autimaat.nl.

Literatuur

Linden, F. van der (2009). *NCRV Dokument – Verloren band* [Documentaire]. NCRV.

Linden, F. van der (2021). *En altijd maar verlangen – De liefdesoorlog van mijn ouders*. Luijtingh-Sijthof.

Wholeness in a fragmented world

Zevende eft-congres Nederland
[Arnhem, 10 en 11 juni 2022]

Mieke Hoste

Met het welluidende thema 'Heelheid in een versnipperde wereld' bracht eft Nederland de eft-gezinde therapeuten samen in de fantastische locatie Burgers' Zoo te Arnhem. Op dezelfde locatie vond in maart 2020 het zesde congres plaats, een week voor een groot deel van Europa in lockdown ging ten gevolge van de coronapandemie. Het opnieuw ervaren van verbinding met de eft-collega's, in levenden lijve, zorgde alvast voor een spontane experiencele inleiding op het thema.

Het congres bracht, naast Karin Wagenaar uit Nederland, een hele reeks internationale eft-trainers als spreker bijeen: Lorrie Brubacher (Canada), Kyriaki Polychroni (Griekenland), Giulia Altera (Italië), Senem Zeytinoglu Saydam (Turkije), en Jef Sloodmaeckers en Lieven Migerode (België). Naast deze sprekers was er nog een aantal workshops te volgen met eft-therapeuten uit Nederland. Deze bonte verzameling aan sprekers hield een belofte in zich om er een

boeiende en gevarieerde tweedaagse van te maken, een belofte die naar mijn mening werd waargemaakt.

De dag werd collectief op gang gedanst onder leiding van Karen Elich. Zij is een professionele danseres, die met haar aanstekelijke energie erin slaagde om ons verbinding te doen voelen in ons lijf en de lijven naast ons.

De introductie was voor Karin Wagenaar. Ze leidde het thema in met behulp van de film *The Biggest Little Farm* (Chester, 2018). Het verhaal gaat over een ecologische boerderij in de woestijn. Planten en dieren hebben op deze plek elkaar wederzijds nodig. Er is veel veerkracht en vastberadenheid nodig om de boerderij bij elke uitdaging draaiende te houden. We krijgen vanuit de positie van de therapeut mee dat het belangrijk is steeds in contact te blijven met je eigen innerlijke grond en open en creatief te blijven om een nieuwe stap te kunnen zetten. De zoektocht naar heelheid bij versnippering is telkens een manier zoeken om opnieuw te verbinden, een zoektocht naar veiligheid voor jezelf en je cliënten. Het werd een emotionele uiteenzetting toen Wagenaar therapievideo's liet zien van Bart en Lidewij. Dit koppel is bij de meeste eft-therapeuten bekend uit de trainingsvideo's van eft Nederland, en bij Bart werd recent een ernstige ziekte vastgesteld.

Vervolgens kwam Kyriaki Polychroni, eft-trainer uit Griekenland, aan bod. Polychroni oogde broos. Ze deelde ons mee dat haar levenspartner recent was overleden. De pijn was voelbaar in haar betoog. Ze liet ons ervaren dat de genezing van pijn alleen maar kan door samen in de pijn te gaan staan. Dat vergt moed. Pijn kunnen we niet wegnemen. Door samen op die plek te zijn, ontstaat verbinding in mens-zijn. In een ervaringsoefening ervoerden we zelf beleven van heelheid uit de eigen therapie-

kamer. Zij vulde warm aan dat we in de zoektocht naar heelheid respect moeten tonen voor de cultuur van onze cliënten. Er is vertraging nodig om deze context te kunnen zien.

Vervolgens woonde ik de workshop van Lorrie Brubacher bij, eft-trainer en oprichter van het Carolina Center (Canada) voor eft. Voor mij het hoogtepunt van het congres. Brubacher bezit een bijzonder scherpe kijk op het eft-model, waardoor ze ons uiterst precies kon toelichten hoe we de concepten vertaald krijgen naar de praktijk. In deze workshop schuift ze het *attachment injury resolution model* (AIRM) naar voren. Vanuit het hechtingsperspectief wordt een gehechtheidsblessure onder meer gezien als een specifiek incident, waarbij de ene partner ontoegankelijk en niet responsief is voor de andere partner, die een dringende nood aan troost en zorg heeft. Vanuit deze blessure ontstaan negatieve interactiecirkels. Het zijn vaak deze blessures die ervoor zorgen dat we in relatietherapie in een impasse verzeild raken. Blessures zijn soms pas na enige therapietijd zichtbaar en voelbaar. Brubacher toont ons twee koppels om het model te illustreren. We zien een koppel waarbij de man zonder medeweten van de vrouw al het spaargeld heeft opgemaakt en een ander koppel waarvan de man vreemdging met de beste vriendin van de vrouw. Brubacher beweegt traag en gaat op zoek naar de specificiteit van de gebeurtenis en de beleving ervan. Ze is erg vasthoudend om de partner die het vertrouwen brak terug voorspelbaar te laten worden voor de andere partner. Het is een workshop die veel hoop brengt. We zijn binnen een partnerrelatie immers erg vatbaar voor hechtingskwetsuren, die vaak blijven souffleren als we ze niet verzorgen.

Na de heerlijke lunch, tussen de giraffen, nemen we plaats voor de plenaire

spreker: Lieven Migerode, eft-trainer uit België. Hij brengt een lezing over heelheid en verdeeldheid. Migerode brengt verschillende filosofische perspectieven in die ons van ons lijf naar ons hoofd doen bewegen. Een welkome afwisseling na een intense dag van voelen. We staan stil bij het gebruik van woorden, die verdelen en heel maken. Een korte ontmoeting tussen narratieve therapie en eft. Taal maakt heel wat buiten onze ordening verdeeld is. Zoals 'liefde' – zonder dit woord zouden alle ervaringen, acties, interacties en emoties niet tot een geheel behoren. Hij benadrukt dat de basisstaat van een mens de aanwezigheid van de ander is, die toegankelijk, responsief en betrokken is. Hij rondt af met Bateson: 'We moeten antwoorden op de ontmoetingen met verschillende heelheden met complexiteit, want als we te simpel worden, dan wordt het gecompliceerd.' In de zaal was merkbaar dat niet iedereen deze uiteenzetting kon volgen, maar Migerode zou zijn tekst bezorgen aan de organisatie, zodat we ook de complexe samenhang van zijn uiteenzetting niet te simpel zouden begrijpen.

Voor de namiddag workshop ging ik langs bij Jef Sloodmaeckers, eft-trainer uit België. Als jongste trainer van het gezelschap nam hij ons mee in het niet-geheelde zelf als blokkade tot empathie. Wat te doen als de ene partner geen empathie heeft voor het leed dat hij of zij de andere partner berokkend heeft? We gaan op zoek naar de blokkade. Aan de hand van video-materiaal konden we volgen wat Sloodmaeckers bedoelde met 'de samenstelling van het zelf', voordat we naar echte empathie voor de andere partner kunnen gaan. Hij gaat ervan uit dat je eerst zelf moet kunnen begrijpen en voelen hoe je tot bepaald gedrag komt voordat er echte empathie mogelijk is. Schaamte blokkeert dit proces vaak. Daarom probeert hij via de

Wholeness in a fragmented world

weg van co-regulatie steeds meer emoties samen te stellen bij de cliënt, waardoor het zelf minder verbrokken wordt. We zien onder meer een eft (individuele eft)-sessie binnen een koppelsessie. Sloommaeckers ruimt op meesterlijke wijze puin boven de aangeboren empathie waar we als mens over beschikken.

Na een lekker diner rondde Wagenaar het congres af met een masterclass rond heelheid in het eft-model. De afgelopen jaren werd eft ook mogelijk bij individuen en gezinnen. Hierdoor kunnen we vlot wisselen van setting, als een zwerm vogels die steeds verandert van vorm. Ook Wagenaar haalde het belang aan om drie generaties in een panoramakijk mee te nemen bij begeleidingen. We kregen bij haar ook heel gedestilleerd videomateriaal te zien over hoe theorie aan praktijk te koppelen is. Na een heel gevulde dag had ik zelf maar weinig concentratie meer over, maar de ongedwongen en intieme sfeer van de avondlezing zorgde toch voor een mooie afronding.

De tweede dag van het congres bestond uit een masterclass van Brubacher, die de jongste telg van de eft-modaliteiten, eft, als een geheelmaker naar voren schoof. Met een kleine groep konden we een ganse dag naar hartenlust proeven van haar videomateriaal en toepassingen.

Het zevende congres van eft Nederland bracht me dicht bij de nooit te bereiken heelheid in de versnipperde wereld. Heelheid kan aangeraakt worden door verbinding te maken in complexiteit, het zoeken naar woorden en vertraagd nabij te blijven, zodat wat er verdeelde meer lichaamseigen kan ervaren worden. Tot de volgende uitdaging zich natuurlijk aandient...

Mieke Hoste is afdelingshoofd psychologie in AZ Damiaan te Oostende, opleider in vzw Rapunzel te Diest, systeemtherapeut

en eft-supervisor in een eigen praktijk te Aalter. E-mail: mieke.psy@gmail.com.

Literatuur

Chester, J. (regisseur). (2018). *The biggest little farm* [Documentaire]. Neon.

Het verbale voorbij

Studiemiddag ter gelegenheid van het afscheid van Marian Ploegmakers-Burg van het Amsterdams Instituut voor Gezins- en Relatietherapie (AIGR)
[Amsterdam, 21 juni 2022]

Nine van Stratum & Marco Bijtenhoorn

Met enthousiasme reizen we deze middag af naar De Nieuwe Liefde in Amsterdam, dat in het teken staat van het afscheid van Marian Ploegmakers-Burg, lid van verdienste van de NVRG.

Ploegmakers-Burg is klinisch psycholoog, psychotherapeut, systeemtherapeut en psychoanalytica voor kinderen, adolescenten en volwassenen. Daarnaast heeft zij als opleider, supervisor en leertherapeut zeer veel voor ons vakgebied betekend. Zesendertig jaar geleden was zij een van de oprichters van het AIGR, en zij stond aan de wieg van de NVRG. 'Het verbale voorbij' is een thema dat Ploegmakers-Burg al sinds jonge leeftijd op het lijf geschreven is (zie ook: Van Gorp & Siegers, 2020).

Albert Neeleman, als klinisch psycholoog en systeemtherapeut verbonden aan het AIGR, verzorgt de inleiding op deze dag. Neeleman neemt ons via de Bijbel, de filosofie en de psychotherapie mee in de rol en plaats die het woord heeft in ons leven. Een rijk gevulde inleiding, die direct tot reflecteren aanzet. 'In den beginne was het Woord', en taal is tevens het instrumentarium van ons denken. Niet vreemd dus